

UZASADNIENIE

do Zarządzenia Nr 19.2023
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia 26 lipca 2023 r.
w sprawie zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Cisy”

W myśl art. 22 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336)* dla rezerwatu przyrody, do czasu sporządzenia planu ochrony, sprawujący nadzór sporządza projekt zadań ochronnych, który opisuje istniejące zagrożenia oraz wskazuje sposoby ich eliminacji lub ograniczania.

Zgodnie z *Zarządzeniem Nr 2 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Cisy” (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2012 r. poz. 1625)*, celem ochrony tego obszaru jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska cisa, gatunku ustępującego obecnie z lasów, a stanowiącego niegdyś ich stały element składowy.

Rezerwat przyrody „Cisy” nie posiada planu ochrony, ani też aktualnych zadań ochronnych - *Zarządzenie Nr 32.2017 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 7 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Cisy”* wygasło w dniu 8 lipca 2022 r. (zadania zawierały zalecenia dotyczące ochrony indywidualnej siewek cisa oraz usuwania świerków celem poprawy warunków świetlnych w drzewostanie).

Jak wynika z posiadanej przez tut. Dyрекcję dokumentacji przyrodniczej pn. *„Plan ochrony rezerwatu przyrody „Cisy”* (autorzy: prof. dr hab. Wiesław Fałtynowicz, mgr Marek Halama i mgr inż. Marek Kmieciak, rok wydania: 2001), nadrzędnym celem ochrony w tym rezerwacie jest utrzymanie i zabezpieczenie trwałości populacji cisa m. in. poprzez ochronę indywidualną siewek, jak również odślanianie w miarę potrzeb dorosłych i młodych osobników przez wycinkę pojedynczych drzew powodujących ich nadmierne ocienienie.

Ponadto ze sporządzonej w dniu 23 maja 2016 r. przez dendrologa - Pana prof. dr hab. Adama Boratyńskiego z Polskiej Akademii Nauk w Kórniku - opinii przyrodniczej pt. *„Opinia dotycząca stanu zachowania cisów w rezerwach przyrody „Cisy” i „Cisowa Góra” na terenie Nadleśnictwa Bardo Śląskie, w aspekcie usunięcia posuszu czynnego świerków, opracowana na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu”* wynika, że konkurencja o wodę i składniki mineralne w zasięgu systemów korzeniowych cisów

(z innymi drzewami w składzie drzewostanu rezerwatu), a także nadmierne ocienienie jego stanowisk, to główne czynniki które ograniczają rozwój i wzrost cisów, wpływające także na redukcję liczby wytwarzanych nasion. W przedmiotowej opinii specjalista wskazał, iż wycinka świerków z posuszem czynnym jest zasadna i powinna być wykonywana w granicach rezerwatu przez kilka kolejnych lat, gdyż zwiększy to dostęp światła do niższego piętra lasu, w którym rosną cisy, a w ślad za tym polepszy im warunki siedliskowe. Jednocześnie Pan prof. dr hab. Adam Boratyński zalecił, by nie rozszerzać zakresu wycinki na inne gatunki drzew i ograniczyć się tylko do usuwania świerków z drzewostanu, co będzie wystarczającym zabiegiem ochronnym.

Nadleśnictwo Bardo Śląskie, będące zarządcą terenu przedmiotowego rezerwatu, pismem znak: ZG.7212.2.2022 z dnia 13 września 2022 r. przedłożyło zakres prac niezbędnych do przeprowadzenia w rezerwacie, który koresponduje z zapisami ww. opinii przyrodniczej.

W związku z powyższym, tu organ uznał za zasadne, aby ustanowić zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Cisy” i umożliwić (poza okresem lęgowym ptaków oraz okresem wegetacyjnym roślin - tj. jesienią, a najlepiej w okresie zimowym, przy wykorzystaniu pokrywy śnieżnej), w granicach wydzieleń o numerach: 176-r, 176-2 oraz 177-h Leśnictwa Tarnawa wycinkę tzw. drzew „okapowych” oraz świerków i jodeł z posuszem czynnym (w łącznym zakresie: 130 m³) oraz dopuścić - w razie uzasadnionych przypadków ich wycinkę w zakresie większym niż ujęty w niniejszym zarządzeniu (wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, na podstawie wyników monitoringu drzewostanu, po ustaleniu lokalizacji i zakresu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu).

Szlaki zrywkowe należy lokalizować w miejscach najmniej podatnych na uszkodzenia roślinności zielonej, omijając stanowiska cisa oraz stwierdzone na gruncie stanowiska roślin chronionych. Powyższe ma na celu ochronę flory rezerwatu i podłoża przed mechanicznym niszczeniem.

Pozostawienie w rezerwacie do 30 % okorowanego (grubego) drewna - na gruncie do naturalnego rozkładu - ma na celu zwiększenie bioróżnorodności tego obszaru (proces długoletniej mineralizacji drewna może stworzyć dogodne warunki do zasiedlenia go przez mikroflorę i faunę, wzbogacając teren w materię organiczną).

Aby zapobiec gromadzeniu się zakwaszającej podłoże nekromasy nakazano, by gałęzie ściętych drzew wywieźć z rezerwatu (za powyższym argumentem przemawia także fakt, iż mogą być one zasiedlone przez rytownika pospolitego).

W przypadku powstania luk w drzewostanie dopuszcza się dosadzanie cisa - jednakże wyłącznie z sadzonek uzyskanych z nasion miejscowego pochodzenia (aby utrzymać lokalną pulę genową).

Celem umożliwienia tut. organowi sprawowania właściwego nadzoru nad rezerwatem, do dnia 31 grudnia każdego roku obowiązywania niniejszych zadań ochronnych należy przedłożyć tut. Dyrekcji sprawozdanie z przeprowadzonej wycinki drzew.

Ponadto należy stale monitorować drzewostany objęte przebudową, gdyż wyniki obserwacji będą stanowiły podstawę do podejmowania dalszych działań na terenie rezerwatu. Dodatkowo obserwacja drzewostanu pozwoli na zdiagnozowanie wszystkich stadiów rozwojowych owadów kambiofagicznych oraz na ocenę kierunku gradacji, co umożliwi efektywne planowanie, a w ślad za tym podejmowanie działań związanych z wycinką zasiedlonych drzew.

Ponadto tut. organ z uwagi na potrzebę ochrony przed zgryzaniem przez jeleniowate sztucznego odnowienia cisa w granicach wydzielenia nr 176-r Leśnictwa Tarnawa dopuścił możliwość wykonania grodzenia ww. uprawy, a także jego późniejszą konserwację i/ lub naprawy.

Poprzez niniejsze zadania ochronne tut. organ umożliwił także w granicach rezerwatu prowadzenie działań mających na celu ochronę indywidualną siewek cisa, tj. zabezpieczanie siewek osłonami z siatki.

Realizacja działań z zakresu czynnej ochrony przyrody ma za zadanie ochronić osobniki cisa przed zamieraniem oraz zwiększyć liczebność tego gatunku, co winno wpłynąć na zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody „Cisy”.

Dokumentacja źródłowa znajduje się w aktach sprawy.

Z-ca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
Regionalny Konserwator Przyrody

Katarzyna Łapińska

*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*